

85. JÓZEF KISZKA

1. DATA I MIEJSCE URODZENIA I ŚMIERCI – ur. 9 XII 1939 Kalinów [według dowodu osobistego i odpisu skróconego aktu małżeństwa, natomiast według aktu zgonu: Wola Kalinowska], ówczesznie gm. [Landgemeinde] Sąspów, pow. [Landkreis] Olkusz (Generalne Gubernatorstwo); zm. 24 III 2007 Kraków.

2. RODZINA – ojciec: Stanisław, rolnik, matka: Marianna z domu Tarasin, żona: Barbara z domu Betta, biolog (ślub 22 IX 1974, Urząd Stanu Cywilnego Kraków-Krowodrza), synowie: Jarosław (pracownik budowlany), Aleksander (geograf).

3. WYKSZTAŁCENIE – 1946/1947–1952/1953 – Szkoła Podstawowa w Sąspowie. 1953/1954–1956/1957 – II Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie, tamże świadectwo dojrzałości. 1957/1958–1960/1961 – studia wyższe z biologii na Wydziale Biologiczno-Geograficznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, gdzie 29 VI 1961 otrzymał stopień magistra na podstawie pracy „Porosty Puszczy Niepołomickiej” (niepubl.) napisanej pod kierunkiem doc. dr. hab. Kazimierza Kostrakiewicza (1907–1975).

4. STOPNIE NAUKOWE I DANE BIBLIOGRAFICZNE
ROZPRAW – 3 VI 1967 – doktor nauk przyrodniczych na podstawie rozprawy „Stosunki lichenologiczne w Beskidzie Śląskim” (publikowana:

Rocznik naukowo-dydaktyczny WSP w Krakowie 1967 28: 5–91), promotor: doc. dr hab. Kazimierz Kostrakiewicz, promocja na Wydziale Geograficzno-Biologicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. 16 VI 1978 – kolokwium habilitacyjne i nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk przyrodniczych w zakresie botaniki przez Radę Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UJ na podstawie monografii „Wpływ emisji miejskich i przemysłowych na florę porostów (Lichenes) Krakowa i Puszczy Niepołomickiej” *Prace Monograficzne Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie 1977*, 19, 131 s.; 26 III 1979 – zatwierdzenie uchwały Rady Wydziału BiNoZ UJ o nadaniu stopnia doktora habilitowanego przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną do Spraw Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów. 2 stycznia 2002 – nadanie przez Prezydenta RP tytułu naukowego profesora nauk biologicznych.

5. PRZEBIEG PRACY ZAWODOWEJ – Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (od 1999 Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej), Katedra (następnie Zakład) Botaniki – od 1961 do śmierci: 1 X 1961 – 30 IX 1962 – asystent, 1 X 1962 – 30 IX 1967 – starszy asystent, 1 X 1967 – 28 II 1980 – adiunkt, 1 III 1980 – 31 VIII 1993 – docent, od 1 IX 1993 do śmierci – profesor nadzwyczajny (początkowo na etacie profesora nadzwyczajnego uczelnianego, po uzyskaniu tytułu profesora – mianowany na stałe). 9 XII 2004 uzyskał uprawnienia emerytalne, jednakże przedłużono mu zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin. Dodatkowo: 1 XI 1977 – 30 VI 1978 – ½ etatu w Instytucie Geografii UJ; 1 I 1986 – 31 I 2005 – ½ etatu w Zakładzie Fizjografii i Arboretum w Bolestraszcach Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu (początkowo jako specjalista, od 2004 jako kierownik Zakładu Fizjografii). Studium Podyplomowe Ochrony Środowiska im. Stefana Myczkowskiego przy Akademii Rolniczej w Krakowie [brak bliższych danych].

6. PODRÓŻE NAUKOWE – 1975 – Leningrad, ZSRR (XII Międzynarodowy Kongres Botaniczny), 1981 i 1986 – Tartu, Estonia, ZSRR, 1991 – Szwecja – badania ekologiczne, 1998 – Kostrino, Ukraina (Międzynarodowa Konferencja „Lobarion”), 2000 – Ukraina – polsko-ukraińska wyprawa naukowa „Podolia 2000”.

7a. ZAKRES BADAŃ BOTANICZNYCH – Lichenologia: florystyka, geobotanika, ekologia i taksonomia porostów.

7b. LICZBA WSZYSTKICH PUBLIKACJI BOTANICZNYCH, MIEJSCE OPUBLIKOWANIA PEŁNEJ BIBLIOGRAFII PRAC, WYKAZ WAŻNIEJSZYCH PRAC – Opublikował 172 prace botaniczne. Brak opublikowanej pełnej bibliografii, bibliografia licząca 157 pozycji – Kościelniak R., Betleja L. 2007. Profesor dr hab. Józef Kiszka – bibliografia. Professor Józef Kiszka – Bibliography. *Wiadomości Botaniczne* 51(3/4): 84–91; bibliografie cząstkowe w: *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w pierwszym piętnastoletniu rozwoju 1946–1961*. Wydawnictwo WSP Kraków 1965 (*Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie* 18); *Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie (1946–1967)*. Wyd. Nauk. WSP Kraków 1970; *ditto 1968–1970*. Wyd. Nauk. WSP Kraków 1972; *ditto 1971–1975*. Wyd. Nauk. WSP Kraków 1980; *ditto 1976–1980*. Wyd. Nauk. WSP Kraków 1984; *ditto 1981–1985*. Wyd. Nauk. WSP Kraków 1989; *Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 1986–1995*. Wyd. Nauk. WSP Kraków 1996; *Bibliografia publikacji pracowników Akademii Pedagogicznej w Krakowie 1996–2000*. Wyd. Nauk. Akademii Pedagogicznej, Kraków 2003. *Bibliografia publikacji pracowników Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie* [on line: <http://www.up.krakow.pl/biblio/bibliografia/index.php?base=bib/>, dostęp 10 V 2015]; pełna bibliografia – w posiadaniu autora niniejszego biogramu. Wykaz najważniejszych 10 prac: 1. 1964. Porosty Kotliny Sandomierskiej. Część I. Porosty Okręgu Puszczy Niepołomickiej – The lichens of the Sandomierz Lowland. Part I: Lichens of Niepołomice Forest district. *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 10(4): 527–564; 2.

1965. Grzyby pasożytnicze występujące na porostach zebranych w Beskidzie Śląskim (Karpaty Zachodnie). Cz. I. Les champignons parasitiques des lichènes récoltés à Beskid Śląski (Carpathes Ouest). I-ère partie. *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 11(4): 631–637 [współautor: Bolesława Kawecka-Starmachowa]; 3. 1967. Porosty pasma Gubałówki – The lichens of the Gubałowka range (Polish western Carpathians). *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 13(3): 419–446; 4. 1974. *Melaspilea subarenacea* sp. n., a new lichen species of the West Beskid Mts. – *Melaspilea subarenacea* sp. nov., nowy gatunek porostu (Lichenes) z Beskidów Zachodnich. *Fragmenta Floristica et Geobotanica* 20: 103–108 [współautor: Janusz Nowak]; 5. 1974. Bioindykacja środowiska przyrodniczego na przykładzie porostów w Krakowie i Puszczy Niepołomickiej. [W:] W. Grodziński, W. Juszczyk, J. Kiszka, A. Medwecka-Kornaś (red.), *Problemy ekologiczne i fizjologiczne w ochronie środowiska Makroregionu Południowego*. Sympozjum „Człowiek i Środowisko”, Sesja XXX-lecia PRL. Wyd. Uniw. Jagiellon., Kraków, s. 11–17; 6. 1987. Porosty Niecki Nidziańskiej. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* 15: 117–140; 7. 1990. Lichenindykacja obszaru województwa krakowskiego. *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* 18: 201–212; 8. 2003. The lichens and allied fungi of the Polish Eastern Carpathians. [W:] U. Bielczyk (red.), *The lichens and allied fungi of the Polish Carpathians. An Annotated checklist*. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, s. 233–394 [współautor: Robert Kościelniak]; 9. 2004. Lichen flora and air pollution in the Niepołomice Forest (S Poland) in 1960–2000. *Biologia*, Bratislava 59(1): 25–37 [współautor: Krystyna Grodzińska]; 10. 2005. Lichens of the Biała Woda Nature Reserve in the Małe Pieniny Mts (Western Carpathians). *Polish Botanical Studies* 19: 177–188.

7c. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE – Autor monograficznych opracowań lichenologicznych różnych jednostek geobotanicznych Polski południowej – Puszcza Niepołomicka [patrz: p. 7b, poz. 1], Niecka Nidziańska [patrz: p. 7b, poz. 6], Karpat Zachodnich – Beskid Śląski, Pasma

Gubałówki [patrz: p. 7b, poz. 3], Podhale, Kotlina Żywiecka, Pogórze Spiskie, Pieniny oraz Karpat Wschodnich – Góry Słonne, Pogórze Przemyskie, Bieszczady [patrz: p. 7b, poz. 8]; opracowania te zawierają spisy gatunków wraz z wykazami stanowisk, mapami rozmieszczenia i uwagami o ekologii i stanie zagrożenia porostów. Opracował lichenobiotę także kilku pozakarpaccich parków narodowych (Wigierskiego Parku Narodowego, Ojcowskiego Parku Narodowego), a także szeregu małych obiektów, jak polany w Pienińskim Parku Narodowym, rezerwat Biała Woda [patrz: p. 7b, poz. 10], rezerwat „Góra Chełm”, okolice Pustyni Błędowskiej itp. Był jednym z inicjatorów badań grzybów naporostowych w Polsce [patrz: p. 7b, poz. 2]; ta grupa organizmów zainteresowała szersze grono badaczy dopiero w ostatnich latach. W zakresie taksonomii porostów: opisał wspólnie z J. Nowakiem nowy gatunek *Melaspilea subarenacea* [nazwa ta jest obecnie synonimem, aktualna nazwa: *Melaspilea granitophila* (Th. Fr.) Coppins] [patrz: p. 7b, poz. 4], badał taksony krytyczne z takich rodzajów jak *Absoconditella*, *Gyalidea*, *Thelocarpon*. Był twórcą polskiej szkoły lichenoidyndykacyjnej [patrz: p. 7b, poz. 5]; w rozprawie habilitacyjnej przeanalizował ówczesny wpływ emisji miejskich i przemysłowych (głównie SO₂) na porosty Krakowa i Puszczy Niepołomickiej [patrz: p. 4], temat ten podejmował także w późniejszych opracowaniach [patrz: p. 7b, poz. 9]; zmodyfikował i przystosował do polskich warunków skalę porostową zaproponowaną przez D. L. Hawkswortha i F. Rose’a w Wielkiej Brytanii [patrz: p. 7b, poz. 7] oraz opracował metodę lichenoidyndykacji opartą na strefach bioekologicznych. Zajmował się zagadnieniami związanymi z antropogenicznymi przemianami bioty porostów, a w szczególności problemem apofityzacji; opisywał stan zagrożenia porostów, jego przyczyny, wskazywał potrzebę ochrony tej grupy organizmów (głównie w Karpatach). Opracował kilka autorskich map rozmieszczenia wybranych gatunków porostów do *Atlas of the geographical distribution of lichens in Poland*. W II wydaniu książki Leonidasa Świejkowskiego pt. *Rośliny lecznicze i przemysłowe*. Klucz do oznaczania opracował naukowo całość

oraz uzupełnił poprawkami opartymi na nowszej literaturze przedmiotu.

8. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA, ORGANIZATORSKA I KOLEKCYJONERSKA – W ramach zajęć dydaktycznych prowadził wykłady, ćwiczenia laboratoryjne, zajęcia terenowe, seminaria i prelekcje z botaniki, geografii roślin i ekologii na studiach dziennych i zaocznych. Od 1975 roku wykładał botanikę szczegółową i systematyczną, geografie roślin, współczesne poglądy na filogenezę grzybów i roślin (na studium podyplomowym), współczesne poglądy na filogenetyczną systematykę roślin (na studium podyplomowym), zajęcia terenowe. Wykładał również na Studium Podyplomowym Ochrony Środowiska im. Stefana Myczkowskiego przy Akademii Rolniczej w Krakowie [brak bliższych danych]. Przez szereg lat współpracował z Centralnym Ośrodkiem Metodycznym Biologii, jak i jego agendami wojewódzkimi w Krakowie i Nowym Sączu, prowadząc tam zajęcia na licznych kursach śródrocznych i wakacyjnych dla nauczycieli; zajęcia te obejmowały botanikę systematyczną, ekologię i ochronę środowiska. Uczestniczył jako wykładowca w warsztatach dla nauczycieli biologii liceów ogólnokształcących w Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Wypromował trzech doktorantów: 24 V 1995 dr. Laurę Betleję (IB AP), 12 V 1999 dr. Pawła Czarnotę (pracownik naukowy Gorczańskiego Parku Narodowego) i 26 V 1999 dr. Roberta Kościelniaka (IB AP). Promotor ponad 180 magisteriów. Od 1976 – kurator Koła Naukowego Biologów WSP. W latach 1964–1970 był opiekunem i koordynatorem opiekunów Domów Studenckich, gdzie zajmował się całokształtem życia w DS-ach. Brał udział w stałych posiedzeniach sekcji biometeorologicznej Komisji Ochrony Zdrowia Społecznego Oddziału PAN w Krakowie. Zorganizował lichenologiczny ośrodek naukowy w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. Stworzył od podstaw dwa naukowe zielniki porostów, z których jeden w Zakładzie Botaniki UP w Krakowie, którego był kustoszem, liczy ponad 40 tys., a drugi – w Arboretum Bolestraszyce – około 9 tys. okazów; zielnik z Arboretum w Bolestraszycach w 2009 został

przekazany do Instytutu Botaniki im. Władysława Szafera PAN w Krakowie.

9. DZIAŁALNOŚĆ W INNYCH DZIEDZINACH – Od 1961 – członek Związku Nauczycielstwa Polskiego, od 1970 – członek Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

10. WAŻNIEJSZE GODNOŚCI I STANOWISKA W INSTYTUCJACH, TOWARZYSTWACH NAUKOWYCH I REDAKCJACH – Od 1 IX 1988 do śmierci – kierownik Zakładu Botaniki w Instytucie Biologii WSP (następnie AP). Od 2004 do 31 I 2005 – kierownik Zakładu Fizjografii w Zakładzie Fizjografii i Arboretum w Bolestraszcach Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu. Od 2002 do śmierci – członek Rady Naukowej Arboretum w Bolestraszcach koło Przemyśla. Członek zarządu PTB, w 2002 – wiceprzewodniczący Sekcji Lichenologicznej PTB, od 2004 do śmierci – przewodniczący Sekcji Lichenologicznej PTB. Od 20 VI 1985 roku był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu i działał w Sekcji Nauk Przyrodniczych.

11. NAJWAŻNIEJSZE WYRÓŻNIENIA I ODZNACZENIA – 14 XII 1968 – Honorowa Odznaka Zrzeszenia Studentów Polskich, 1974 – Nagroda Prezydenta m. Krakowa za działalność na polu ochrony środowiska, X 1976 – nagroda pieniężna rektora WSP, VI 1981 – złota odznaka prezydium Rady Narodowej m. Krakowa za zasługi dla Ziemi Krakowskiej, IX 1982 – Złoty Krzyż Zasługi, 30 IX 1996 – nagroda jubileuszowa za 35 lat pracy, 14 X 1999 – nagroda rektora AP indywidualna II stopnia za działalność naukową, 30 IX 2001 – nagroda jubileuszowa za 40 lat pracy, 14 X 2002 – nagroda rektora AP w Krakowie indywidualna II stopnia za działalność naukową, 2005 – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, 30 IX 2006 – nagroda jubileuszowa za 45 lat pracy.

Eponim: *Zwackhiomyces kiskianus* D. Hawksw. & Miadl. [*Mycological Research* 1997 **101**(9): 1127–1134].

12. INNE INFORMACJE – Był uczonym wyjątkowo pracowitym, życzliwym ludziom oraz niezwykle otwartym i bezpośrednim w kontaktach. Od 21 XII 2006 do śmierci – na zwolnieniu lekarskim. Pochowany 28 III 2007 na Cmentarzu Grębałowskim w Krakowie.

13. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH ŹRÓDEŁ – Archiwalne: Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego: teczka habilitacyjna Wydż. BiNoZ UJ (Józef Kiszka); Archiwum Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie: DHP/274 (teczka doktorska), 2865/25 (teczka osobowa); Zakład Fizjografii i Arboretum w Bolestraszcach Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu (teczka osobowa). Publikowane: L. Betleja, U. Bielczyk, R. Kościelniak, 2007. Prof. dr hab. Józef Kiszka (1939–2007). Professor Józef Kiszka (1939–2007). *Wiadomości Botaniczne* **51**(3/4): 78–91; Józef Kiszka. [W:] J. Hampel, F. Kiryk, I. Pietrzkiwicz (red.), *Leksykon profesorów Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej 1946–2006*. Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2006, s. 232–233; Józef Kiszka. [W:] F. Kiryk (oprac.), *Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w 40 roku działalności*. Wydaw. Naukowe WSP, Kraków 1986, s. 70–71; Kiszka Józef. [W:] A. Klasa, J. Partyka (red.), *Monografia Ojcowskiego Parku Narodowego. Przyroda*. Ojcowski Park Narodowy, Ojców 2008; L. Lipnicki, 2007. Wspomnienie o profesorze Józefie Kiszce. A remembrance of Professor Józef Kiszka. *Wiadomości Botaniczne* **51**(3/4): 133–134; G. Poznański. Prof. dr hab. Józef Kiszka (1939–2007). [W:] Biogramy <http://www.tpn.pbp.webd.pl/biogramy.htm> [dostęp 22 VII 2014]. Informacje pisemne uzyskane od rodziny.

14. MATERIAŁY IKONOGRAFICZNE – Archiwalne: Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego: teczka habilitacyjna Wydż. BiNoZ UJ (Józef Kiszka); Archiwum Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie: DHP/274 (teczka doktorska), 2865/25 (teczka osobowa); Zakład Fizjografii i Arboretum w Bolestraszcach Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu (teczka osobowa). Publikowane: L. Betleja, U. Bielczyk, R. Kościelniak, 2007. Prof. dr hab. Józef Kiszka (1939–2007). Professor Józef Kiszka (1939–2007). *Wiadomości Botaniczne* **51**(3/4): 78–91; Józef Kiszka. [W:] J. Hampel, F. Kiryk, I. Pietrzkiwicz (red.), *Leksykon profesorów Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej 1946–2006*. Wydawnictwo Naukowe Akademii

Pedagogicznej, Kraków 2006, s. 232–233; L. Lipnicki, 2007. Wspomnienie o profesorze Józefie Kiszce. A remembrance of Professor Józef Kiszka. *Wiadomości Botaniczne* 51(3/4): 133–134. Zdjęcia w zbiorach rodziny.

Piotr KÖHLER
konsultacja: prof. dr hab. Lucyna ŚLIWA